

UCHWAŁA Nr XXXII/451/17
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
z dnia 23 stycznia 2017 r.

w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” zmienionej uchwałą Nr VII/70/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oraz uchwałą Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 r.

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1392) oraz art. 91 ust. 3, 3a, 7, 9c, 9e, art. 92 ust. 1c i art. 84 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 672 z późn. zm.), Sejmik Województwa Małopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1

W uchwale Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” zmienionej uchwałą Nr VI/70/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oraz uchwałą Nr XLII/662/16 z dnia 30 września 2013 r. wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik nr 1 do uchwały otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.
- 2) Załącznik nr 2 do uchwały otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Małopolskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

**Uzasadnienie do uchwały nr XXXII/451/17
Sejmiku Województwa Małopolskiego
z dnia 23 stycznia 2017 r.**

w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” zmienionej uchwałą Nr VI/70/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oraz uchwałą Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 r.

Uchwałą Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. przyjęty został Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego obejmujący 9 stref ochrony powietrza, w których stwierdzone zostały przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu według oceny Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2007.

Uchwałą Nr VI/70/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 lutego 2011 r. Program został rozszerzony o 2 strefy, w których przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu zostały stwierdzone po raz pierwszy w ocenie za 2009 r. Po uzupełnieniu Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego objęte nim zostały wszystkie strefy w województwie małopolskim (11 stref).

Uchwałą Nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 września 2013 r. przyjęta została aktualizacja Programu. Potrzeba aktualizacji wynikała ze zmian w ustawie Prawo ochrony środowiska, które weszły w życie 28 maja 2012 r. jako proces implementacji dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza w Europie. Dokument został oparty na analizach dla roku 2011, a w przypadku dwutlenku siarki dla roku 2012. Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2011 wykazały przekroczenia poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych zanieczyszczeń w 3 strefach: Aglomeracji Krakowskiej, mieście Tarnów, strefie małopolskiej (od 2010 roku ocena jakości powietrza dokonywana jest w 3 strefach).

Niniejszą uchwałą przyjmuje się zaktualizowany Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego składający się z: dokumentu głównego wyznaczającego długoterminowe działania naprawcze oraz planu działań krótkoterminowych (załącznik nr 1 do uchwały) oraz uzasadnienia zawierającego uszczegółowienie zagadnień związanych z inwentaryzacją źródeł emisji, analizą jakości powietrza i opisem uwarunkowań ekonomicznych, ekologicznych i lokalnych wybranych kierunków działań naprawczych (załącznik nr 2 do uchwały). Dokument został oparty na analizach dla roku bazowego 2015. Wdrażanie działań zaplanowane zostało do 2023 roku.

Ocena poziomów substancji w powietrzu w danej strefie oraz klasyfikacja stref przeprowadzana jest przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska na podstawie art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska. Wyniki dokonanej przez Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oceny oraz klasyfikacji stref za rok 2015 wykazały przekroczenia poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych zanieczyszczeń we wszystkich strefach w województwie małopolskim:

- 1) Aglomeracja Krakowska – pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, benzo(a)piren, dwutlenek azotu,
- 2) miasto Tarnów – pył PM₁₀, benzo(a)piren,
- 3) strefa małopolska – pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, benzo(a)piren, ozon.

Zgodnie z art. 91 ust. 9c ustawy Prawo ochrony środowiska zarząd województwa, w przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane, jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci.

Zakres programu ochrony powietrza został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028).

Wykonawcą opracowania, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego jest firma ATMOTERM S.A. z siedzibą w Opolu.

Na terenie stref województwa małopolskiego w dalszym ciągu występują przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, PM2,5 oraz dwutlenku azotu oraz poziomów docelowych benzo(a)pirenu oraz ozonu. Poprawie uległy stężenia dwutlenku siarki i w tym przypadku nie odnotowuje się przekroczeń. Prowadzone pomiary jakości powietrza wskazują na poprawę i obniżenie poziomu stężeń dobowych i średniorocznych pyłu PM10. Skutkuje to również zmniejszoną liczbą występowania epizodów wysokich stężeń - przekroczenia poziomu alarmowego pyłu PM10 ($300 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz poziomu informowania dla pyłu PM10 ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Nowelizacja ustawy Prawo ochrony środowiska z 2015 roku umożliwiła określanie w drodze uchwały sejmiku województwa zarówno rodzaju i jakości paliw stałych dopuszczonych do stosowania, jak i parametry techniczne lub parametry emisji urządzeń do spalania paliw. Dlatego w ramach aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego dokonano analizy możliwych do wprowadzenia wariantów ograniczeń na podstawie art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska. Warianty działań naprawczych zostały przeanalizowane dla całego województwa małopolskiego w celu określenia najbardziej efektywnych ekologicznie i ekonomicznie działań.

Kierunki działań w zakresie ochrony powietrza wyznaczone w Programie:

1/ ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego:

- wprowadzenie ograniczeń w stosowaniu urządzeń na paliwa stałe,
- realizacja gminnych programów ograniczania niskiej emisji (PONE) – eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników,
- rozbudowa sieci gazowych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu obniżenia kosztów eksploatacyjnych ogrzewania niskoemisyjnego,
- termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym,
- wyeliminowanie spalania odpadów oraz ograniczenie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi.

2/ Ograniczenie emisji z transportu:

- rozszerzenie strefy ograniczonego ruchu oraz ograniczonego płatnego parkowania wraz z systemem parkingów typu „Parkuj i Jedź” (Park & Ride),
- poprawa organizacji ruchu samochodowego w miastach,
- utrzymanie dróg w sposób ograniczający wtórną emisję zanieczyszczeń poprzez regularne mycie, remonty i poprawę stanu nawierzchni dróg,

- rozwój komunikacji publicznej oraz wdrożenie energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym,
- rozwój komunikacji rowerowej w miastach,
- wzmocnienie kontroli na stacjach diagnostycznych pojazdów.

3/ Ograniczenie emisji przemysłowej:

- szczególny nadzór nad działalnością przemysłu w obszarach złej jakości powietrza.

4/ Inne działania:

- Samorząd Województwa, jako koordynator działań w kierunku poprawy jakości powietrza,
- wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w województwie,
- edukacja ekologiczna mieszkańców,
- spójna polityka na szczeblu lokalnym uwzględniająca priorytety poprawy jakości powietrza,
- poprawa warunków przewietrzania miast i ochrona terenów zielonych.

Realizacja wskazanych działań naprawczych związana jest z poniesieniem wysokich kosztów finansowych, które jedynie w zakresie redukcji emisji powierzchniowej wynoszą prawie 4,8 mld zł. Ze względu na istotny aspekt społeczny poprawy jakości powietrza duża część tych funduszy powinna być przeznaczona ze środków publicznych, szczególnie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz środków budżetowych gmin i powiatów. Aby zapewnić racjonalne lokowanie publicznych środków finansowych, wskazane działania zostały przeanalizowane pod kątem efektywności ekonomicznej przewidywanego do osiągnięcia efektu ograniczenia emisji zanieczyszczeń. Ponadto w dokumencie wskazano, iż poprawa jakości powietrza przyniesie korzyści finansowe redukcji ponoszonych kosztów pośrednich, np. kosztów leczenia, absencji w pracy czy szkód w środowisku powodowanych zanieczyszczeniem powietrza. Szacuje się, że oszczędności z tytułu redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego mogą wynieść nawet 3 mld zł rocznie.

Zmianie uległ plan działań krótkoterminowych, które należy wdrażać w sytuacjach ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu, w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia takich przekroczeń oraz ograniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń. Wprowadzona zmiana obejmuje obniżenie progu wprowadzania II stopnia zagrożenia zanieczyszczeniem do poziomu $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pyłu PM_{10} z $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Cel to szybsze reagowanie i ochrona mieszkańców przed narażaniem na występowanie wysokich stężeń zanieczyszczeń. Poziomy podejmowania działań krótkoterminowych dla I i III stopnia pozostają bez zmian.

Efektom realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych a także komunikacyjnych i przemysłowych. Wskazana w Programie potrzeba podjęcia uchwały zgodnie z art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadzającej normy emisji dla instalacji na paliwa stałe pozwoli zredukować emisję pyłu PM_{10} o 93% w stosunku do zinwentaryzowanej emisji w roku 2015 oraz dotrzymać w roku 2023 normy jakości powietrza w zakresie stężeń pyłów PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$ w całym województwie oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu na przeważającym obszarze województwa. Podwyższone poziomy benzo(a)pirenu mogą nadal występować w największych miastach o dużym zagęszczeniu zabudowy stąd wskazane są preferencje, w tych miastach dla rozwoju sieci ciepłowniczej i wykorzystania paliw gazowych i odnawialnych źródeł energii.

Monitorowanie realizacji zadań wynikających z Programu ochrony powietrza będzie realizowane przez Marszałka Województwa Małopolskiego w oparciu o system sprawozdawczy z gmin i powiatów. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie wykonuje ustawowe obowiązki w zakresie kontroli realizacji zadań określonych w Programie.

Zgodnie z art. 91 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt Programu przedstawiono do opinii wójtów, burmistrzów, prezydentów i starostów z obszaru województwa małopolskiego. Opinię do projektu Programu przesłało 120 gmin oraz 11 starostw powiatowych. 28 gmin przekazało opinię negatywną do projektu Programu wskazując na zbyt dużą liczbę zaproponowanych wymian instalacji grzewczych, brak środków finansowych na realizację działań naprawczych, brak zainteresowania mieszkańców dalszymi wymianami urządzeń, zmniejszenie limitu przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania opadów w gospodarstwach domowych, poszerzenie systemu monitorowania jakości powietrza w gminach. Uwzględnione zostały uwagi w zakresie zmniejszenia wymaganej ilości przeprowadzanych kontroli. Wskazana w Programie potrzeba przyjęcia uchwały wprowadzającej normy emisyjne dla instalacji grzewczych nałoży na mieszkańców obowiązek ograniczenia emisji zanieczyszczeń, co będzie stanowiło wsparcie dla działań gmin w tym zakresie. Po wprowadzonych zmianach Program nie wskazuje ilości wymaganych instalacji grzewczych do wymiany, lecz wymagany efekt redukcji emisji zanieczyszczeń, który umożliwi dotrzymanie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń w powietrzu.

Zgodnie z art. 91 ust. 9 ustawy Prawo ochrony środowiska zapewniony został udział społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony powietrza. W dniu 22 czerwca 2016 r. została podana do publicznej wiadomości informacja o przystąpieniu do opracowania projektu aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego z możliwością składania uwag i wniosków do 29 lipca 2016 r. Informacja została zamieszczona na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego oraz w prasie regionalnej. We wrześniu 2016 roku zorganizowany został cykl 6 wstępnych spotkań konsultacyjnych (dwa w Krakowie oraz jedno w Tarnowie, Nowym Sączu, Nowym Targu i Chrzanowie). W okresie od 27 października do 30 listopada 2016 r. trwały konsultacje społeczne projektu Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. W wyznaczonym okresie uwagi i wnioski przekazało ponad 10,2 tys. podmiotów. Wniesione zostały dwie petycje do Sejmiku Województwa Małopolskiego o jak najszybsze wprowadzenie regulacji w zakresie parametrów emisyjnych kotłów dopuszczonych do stosowania. Pierwsza z petycji wniesiona przez Stowarzyszenie Krakowski Alarm Smogowy została podpisana przez 10 015 osób. Drugą petycję wniesioną przez środowisko medyczne podpisało 14 osób. 27 wniosków złożyły organizacje oraz 99 osoby prywatne. W dniu 23 listopada 2016 r. odbyło się wysłuchanie publiczne dotyczące projektu przedmiotowej uchwały, podczas którego każdy uczestnik mógł wyrazić swoją opinię. Łącznie wypowiedziały się 23 osoby. Uwagi i wnioski do projektu uchwały, przekazywane były w formie elektronicznej, drogą pocztową, a także w trakcie wysłuchania publicznego. Zgłoszone wnioski wyrażają przede wszystkim poparcie dla podejmowanych na rzecz ochrony powietrza działań w województwie małopolskim, w tym wprowadzenia ograniczeń w zakresie jakości paliw oraz eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw na obszarze całej Małopolski. Uwagi te zostały uwzględnione, gdyż Program przewiduje potrzebę wdrożenia dla obszaru całego województwa małopolskiego odrębnej uchwały sejmiku województwa na mocy art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska, która wprowadzi wymagania w zakresie emisji dla instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych.